

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

04.03.2016

м. Івано-Франківськ

№ 01.1-07/9

ТОВ «Івано-Франківськгазбут»

вул. Ленкавського, 20
м. Івано-Франківськ, 76010

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання першого відділу досліджень і розслідувань від 04.03.2016 № 34 щодо ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, які містяться в діях товариства з обмеженою відповідальністю «Івано-Франківськгазбут» (вул. Ленкавського, 20, м. Івано-Франківськ, 76010, ідентифікаційний код - 39595350, надалі –Товариство, ТОВ «Івано-Франківськгазбут»), встановила.

До територіального відділення надходять усні звернення жителів м. Івано-Франківська, в яких встановлені прилади обліку природного газу, з приводу неправомірних, на їх думку, дій Товариства щодо надсилання заяви на приєднання до умов договору постачання природного газу, з заповненими заздалегідь даними, що унеможлиблює право вибору умов на яких їм будуть надаватись послуги.

Відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг (надалі - НКРЕКП) від 04.06.2015 № 1679, Товариству видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану), вугільних родовищ за регульованим тарифом на території Івано-Франківської області з терміном дії з 01.07.2015 по 30.06.2020.

Споживачами послуг ТОВ «Івано-Франківськгазбут» є, зокрема, побутові споживачі - фізичні особи, яким на договірних засадах надаються платні послуги з газопостачання на території Івано-Франківської області. В межах цієї території Товариство, на теперішній час, є єдиним спеціалізованим підприємством газового господарства, яке надає населенню послуги з газопостачання.

Таким чином, у розумінні статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», на ринку надання населенню послуг з газопостачання в територіальних межах Івано-Франківської області ТОВ «Івано-Франківськгазбут» має ознаки суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище, оскільки на цьому ринку у нього не має жодного конкурента.

Товариство розіслало побутовим споживачам заяви-приєднання до умов договору постачання природного газу, у яких пункти: розрахунок споживача за природний газ та спосіб оплати за цим договором, вже були заповнені наступним чином:

За Договором розрахунок Споживача за природний газ здійснюється*:

На підставі даних Оператора ГРМ про об'єм (обсяг) газу, визначений за договором розподілу природного газу, за підсумками місяця	<u>ТАК</u>	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)
За плановою величиною середньомісячного споживання природного газу на рівні**	_____ X _____ (в опалювальний період) _____ X _____ (у міжопалювальний період)	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)

* Необхідно обрати лише один з варіантів.

** Постачальник зобов'язується не рідше одного разу на шість місяців здійснювати звірення фактичного об'єму (обсягу) газу за даними Оператора ГРМ та здійснювати відповідний перерахунок Споживачу.

Спосіб оплати за цим Договором:

За квитанціями розрахункової книжки Постачальника	<u>НІ</u>	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)
За платіжними документами (рахунками), які виписує Постачальник	<u>ТАК</u>	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)

В той же час, згідно Додатку 1 до Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам **розрахунок Споживача за природний газ здійснюється*:**

На підставі даних Оператора ГРМ про об'єм (обсяг) газу, визначений за договором розподілу природного газу, за підсумками місяця	_____ (так/ні)	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)
За плановою величиною середньомісячного споживання природного газу на рівні**	_____ (в опалювальний період) _____ (у міжопалювальний період)	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)

* Необхідно обрати лише один з варіантів.

** Постачальник зобов'язується не рідше одного разу на шість місяців здійснювати звірення фактичного об'єму (обсягу) газу за даними Оператора ГРМ та здійснювати відповідний перерахунок Споживачу.

Спосіб оплати за цим Договором:

За квитанціями розрахункової книжки Постачальника	_____ (так/ні)	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)
За платіжними документами (рахунками), які виписує Постачальник	_____ (так/ні)	_____ (підпис Споживача, який підтверджує його згоду)

Відносини між газопостачальними підприємствами, газорозподільними підприємствами та фізичними особами (населенням) - споживачами газу, регулюються, зокрема, Правилами постачання природного газу, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30.09.2015 № 2496 (надалі – Правила).

Умови надання побутовим споживачам послуг з постачання природного газу визначені Розділом III Правил, зокрема, пунктом 12 визначено, що оплата побутовим споживачем за надані послуги з газопостачання може провадитися:

за квитанціями абонентської книжки постачальника;

за платіжними документами, які виписуються постачальником.

Порядок оплати за поставлений газ визначається в заяві-приєднанні.

Згідно з абзацом четвертим пункту 4 ст.179 Господарського кодексу України, при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, *коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору*, але мають право конкретизувати його умови.

Виходячи з вимог Правил, побутовий споживач, за умови відсутності альтернативного постачальника природного газу та у разі не згоди з умовами запропонованого Товариством договору, не має права споживати природний газ із газорозподільної системи та має подати до Оператора ГРМ письмову заяву про припинення розподілу природного газу на його об'єкт.

Спосіб розрахунків обсягу та оплати за спожитий природний газ визначається в заяві-приєднанні, і **відповідно до обраних побутовим споживачем умов**, здійснюються розрахунки з газопостачальною компанією.

За відсутності зауважень до персоніфікованих даних у заяві-приєднанні та її змісту побутовий споживач зобов'язаний підписати заяву-приєднання та повернути один її примірник постачальнику.

Самостійно визначивши у заяві на приєднання до умов договору постачання природного газу, порядок розрахунку та умови оплати спожитого природного газу, Товариство позбавило побутових споживачів можливості обирати умови на яких їм будуть надаватись послуги з газопостачання.

НКРЕКП в листі від 16.02.2016 № 1332/16.3.2/7-16 зазначила, що постачальник природного газу при надсиланні заяви-приєднання споживачеві зобов'язаний неухильно дотримуватись встановленої форми заяви-приєднання та надавати виключне право споживачеві на заповнення її змісту, зокрема, граф «за Договором розрахунок Споживача за природний газ здійснюється», «спосіб оплати за цим Договором».

Таким чином, дії ТОВ «Івано-Франківськгаззбут», щодо самостійного вибору умов надання послуг з газопостачання побутовим споживачам, можуть ущемляти інтереси побутових споживачів у яких встановлені лічильники природного газу, так як саме така категорія споживачів має технічну можливість визначати фактичні обсяги спожитого ними природного газу та обирати порядок розрахунку і спосіб оплати.

За наявною інформацією, побутові споживачі отримали вказані заяви у одному примірнику. Крім того, заяви-приєднання до умов договору постачання природного газу, побутові споживачі отримували не під особистий підпис, чи

поштовим відправленням, з відміткою про вручення, а знаходили у поштовій скриньці.

Згідно з положеннями пункту 4 розділу III Правил передбачено, що для забезпечення приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам усіх діючих побутових споживачів, об'єкти яких знаходяться в межах закріпленої території постачальника із спеціальними обов'язками, останній в установленому порядку надсилає кожному побутовому споживачу заяву-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам з персоніфікованими даними щодо споживача та його об'єкта за формою, встановленою додатком 1 до Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2500, разом із супровідним листом за формою, встановленою додатком 2 до Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2500.

За відсутності зауважень до персоніфікованих даних у заяві-приєднанні та її змісту побутовий споживач зобов'язаний підписати заяву-приєднання та **повернути один її примірник постачальнику**. Якщо споживач не повернув постачальнику заяву-приєднання, фактом згоди споживача про приєднання до умов договору (акцептування заяви-приєднання) є сплачений споживачем рахунок (квитанція) постачальника за поставлений природний газ, а щодо постачальника із спеціальними обов'язками - і факт фактичного споживання природного газу після офіційного опублікування договору таким постачальником відповідно до вимог цих Правил, що має підтверджуватися документально, за умови, що у споживача відсутній інший діючий постачальник.

У разі незгоди споживача укласти договір з постачальником із спеціальними обов'язками та за відсутності укладеного в установленому порядку договору постачання природного газу з іншим постачальником споживач не має права споживати природний газ із газорозподільної системи та має подати до Оператора ГРМ письмову заяву про припинення розподілу природного газу на його об'єкт.

Спосіб, у який Товариство розіслало побутовим споживачам заяви-приєднання до умов договору постачання природного газу, не передбачав персоніфіковане отримання споживачем копії заяви (під особистий підпис, поштовим відправленням, з відміткою про вручення, тощо), що може призвести до того, що не всі споживачі отримають заяву, та зможуть обрати умови на яких їм будуть надаватись послуги з газопостачання. Крім того, в супереч вимогам Правил, побутові споживачі отримали лише один примірник заяви.

В умовах конкуренції Товариство не змогло би, у такому порядку, визначати умови обороту товару, оскільки споживачі могли б обирати іншого надавача послуг і Товариство втрачало б власну долю ринку, тому такі дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Дії Товариства щодо встановлення споживачам певного способу розрахунків обсягу та оплати за спожитий природний газ, що позбавляє їх вибору і суперечить додатку 1 до Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою НКРЕКП від

30 вересня 2015 року № 2500, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 1 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи вищенаведене, керуючись пунктом 10 статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами, адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

товариству з обмеженою відповідальністю «Івано-Франківськгазбут» (ідентифікаційний код - 39595350) припинити дії, які містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 1 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до пункту 2 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації підлягають обов'язковому розгляду. Про результати їх розгляду необхідно повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання.

За умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення законодавства про захист економічної конкуренції, провадження у справі не розпочинається.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

Т. Савчин

Члени Колегії

В. Шевчук

В. Тимків

А. Мажак

Ю. Вітрак

Н. Борищак